

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (ύλη Β' Λυκείου) ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος *Απολογία Σωκράτους*, 1 -3, 6 -8

Στην ψηφοφορία που ακολούθησε την απολογία του, ο Σωκράτης κρίθηκε ένοχος. Οι κατηγοροί του είχαν προτείνει να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου. Έπρεπε, λοιπόν, σύμφωνα με το νόμο να αντιπροτείνει ο ίδιος μια ποινή για τον εαυτό του (αντίτιμησης). Πρότεινε, λοιπόν, αντί ποινής, να σιτίζεται δωρεάν στο πρυτανείο ως αναγνώριση της προσφοράς του προς την πόλη. Έτσι, καταδικάστηκε σε θάνατο. Αφού απευθύνθηκε ξεχωριστά στους δικαστές που έδωσαν καταδικαστική ψήφο και σε εκείνους που ψήφισαν για την αθώωσή του, συμπληρώνει:

Έννοήσωμεν δὲ καὶ τῆδε*¹ ὥς πολλῇ ἐλπίς ἐστὶν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστιν τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδὲ αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν **τὸν τεθνεῶτα**, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολὴν τις **τυγχάνει οὔσα** καὶ **μετοίκησης** τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἴτε δὴ μηδεμία αἴσθησις ἐστὶν ἀλλ' οἷον ὕπνος ἐπειδὴν τις καθεύδων μηδ' ὄναρ μηδὲν **ὄρα**, θαυμάσιον **κέρδος** ἂν εἴη ὁ θάνατος — ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἴ τινα ἐκλεξάμενον **δέοι** ταύτην τὴν νύκτα ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν*² ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν πόσας ἄμεινον καὶ **ἥδιον** ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης **τῆς νυκτὸς βεβίωκεν** ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην **τινά**, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα εὐαριθμήτους*³ ἂν εὐρεῖν αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας— εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστιν, κέρδος ἔγωγε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων **ὁ πᾶς** χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἷον **ἀποδημῆσαι** ἐστὶν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθὴς ἐστὶν **τὰ λεγόμενα**, ὥς ἄρα ἐκεῖ εἰσι πάντες οἱ τεθνεῶτες, τί μείζον ἀγαθὸν τούτου εἴη ἂν, ὃ ἄνδρες δικασταί; εἰ γὰρ τις ἀφικόμενος εἰς Ἄιδου, **ἀπαλλαγείς** τουτωνὶ τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὐρήσει τοὺς ὡς ἀληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ **δικάζειν**, Μίνως τε καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι ὅσοι **τῶν ἡμιθέων** δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἄρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ Ὅρφεϊ συγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἂν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις ἐθέλω τεθνάναι εἰ ταῦτ' ἐστὶν **ἀληθῆ**.

*¹ τῆδε: ἔτσι, με τον ακόλουθο τρόπο, *² καταδαρθάνω: κοιμάμαι βαθιά, *³ εὐαριθμητος: λίγος

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα «Έννοήσωμεν δὲ καὶ ... κέρδος ἔγωγε λέγω·». (30 μονάδες)
2. Για ποιους λόγους υποστηρίζει ο Σωκράτης ότι είναι λογικό να προτιμά τον θάνατο; (20 μονάδες)
3. α) Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω όρων του κειμένου: τὸν τεθνεῶτα, οὔσα, κέρδος, ἥδιον, τῆς νυκτὸς, τινά, ὁ πᾶς, τὰ λεγόμενα, δικάζειν, τῶν ἡμιθέων. (20 μονάδες)

3. β) «ὥς πολλή ἐλπίς ἐστὶν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι», «ἐπειδὴν τις καθεύδων μὴδ' ὄναρ μὴδὲν ὄρᾳ», «ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρθεν», «ἄρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία;»: να αναγνωρίσετε το είδος των προτάσεων.

(6 μονάδες)

4. α) Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (οι ρηματικοί τύποι να παραμείνουν στη φωνή στην οποία βρίσκονται).

(16 μονάδες)

τυγχάνει: το απαρέμφατο του μέλλοντα

μετοίκησις: τη δοτική ενικού

ὄρᾳ: το β' πληθυντικό της προστακτικής στον αόριστο β'

βεβίωκεν: το γ' ενικό της υποτακτικής στον ενεστώτα

δέοι: το β' ενικό της οριστικής στον παρατατικό

ἀποδημῆσαι: το γ' ενικό της ευκτικής στον ίδιο χρόνο

ἀπαλλαγείς: το β' ενικό της προστακτικής στον ίδιο χρόνο

ἀληθῆ: τον ίδιο τύπο στον συγκριτικό βαθμό

4. β) Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους του παρακάτω χωρίου στον άλλο αριθμό: «πόσας ἄμεινον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ».

(8 μονάδες)